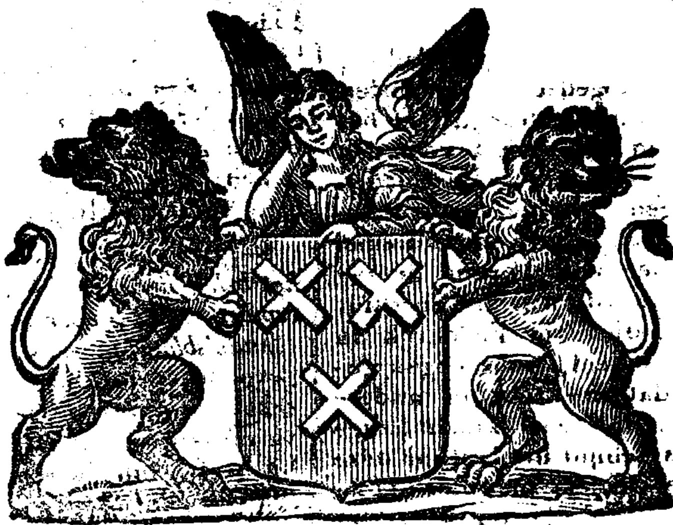
No. 70. 1833.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Vrijdag den 22 Maart.

Orde en Wet.

Men heeft bij ons te lande wel eens willen beweren, dat de hollandsche natie, in de behandeling van het staatkundige vraagstuk, dat geheel Europa sedert bijna drie jaren in onrustige beweging houdt, alleen en uitsluitend, hare eigene belangen bevorderd had, ofschoon men inwendig overtuigd was, dat het hollandsche volk gelijktijdig datzelfde Europa aan zich had verpligt. De vertoogen die men daarover heeft kunnen lezen, drukten echter, bij het uiteen zetten van dat denkbeeld, genoeg uit, dat men daarmede de Franschen en Engelschen wilde ter neder zetten. Men vreesde beschouwd te worden als de voorvechters der legitimiteit, – der willekeur van de vorsten van Europa. En daarom wilden sommigen ook zeggen – zeker uit vreeze voor eene verkeerde uitlegging – dat het hollandsche volk niet streed voor **orde en wet, voor vrijheid en regt.** Wilde men dan zich daardoor Frankrijk tot bondgenoot maken? dan toch sloeg men eenen geheel verkeerden weg in; want beleefd jegens de Franschen te zijn, is even zoo goed als de deur open te zetten en te zeggen: *donnez vous la peine d'entrer*, of hen aan het verstand te brengen, dat wij te beleefd zijn, hen iets te kunnen weigeren; iets hetgeen het **juste milieu** niet onopgemerkt zoude laten voorbijgaan, integendeel zou haar dit nog meer aanzetten om op de natie een wissel te trekken voor de onkosten der beide fransche expeditien in Belgie, waarover zij nu al eens hebben nagedacht. Laaghartige beleefdheid, stuit tegen de grondbeginselen van ons nationaal karakter, en daarmede maakt men geene vrienden of bondgenooten. Ook hebben de Franschen te veel tact om niet zeer schielijk te bemerken, waar de schoen, ons in dat geval, zou wringen; en te behendig zijn zij, om iets zoodanig voorbij te laten gaan, zonder er voordeelen van te trekken, om daarna aan hunne *verachting*, (die dan niet onverdiend zoude zijn) eenen vrijen teugel te laten. Door hooghartigheid alleen, zou men misschien iets op het gemoed der Franschen (als individu beschouwd) kunnen winnen. Maar waarom behoeven wij ook de Julij-omwenteling te ontzien? Heeft zij het ons gedaan, toen niets hare haat tegen ons regtvaardigde? Neen! men behoeft het niet te bemantelen: het hollandsche volk streed voor *orde en wet* en in zoo verre streed het voor de belangen van *alle* volken; terwijl zijne ontelbare opofferingen gebragt werden in het voordeel zijner dierbaarste belangen: voor *vrijheid* en *regt*.

Gesteld eens, dat het Hollandsche volk in het jaar 1830 en 1831, eenen anderen weg in geslagen ware; dat hetzelve zich in den maalstroom der Belgische en Fransche omwentelingen geworpen en het voetspoor dezer volken gevolgd hadde, zou dan het noord-oostelijk gedeelte van Europa voor brandschade verzekerd zijn geweest; wanneer geheel westelijk Europa in vlam gestaan had, zouden de Rijn-gewesten en het overige Duitschland ons niet hebben nagevolgd? Daarbij willen wij de vorsten voor een oogenblik buiten het spel laten; en wanneer wij dan onze blikken op den ongelukkigen toestand der beide genoemde revolutionnaire volken werpen, hoeveel reden van dankbaarheid hebben dan alle de Duitsche volkstammen niet, voor hetgeen oud-Nederland gedaan heeft. Het Hollandsche volk deed door zijne krachtige houding weder herinneren aan *orde* en *wet*, welke onder de Parijsche en Brusselsche barrikaden begraven werden. Het vormde daardoor een punt van uitgang, een punt om op te verwijzen; dewijl zich in dat punt al het schoone vereenigde, wat de mensch zich van maatschappelijke banden, van maatschappelijk geluk denken kan. Hadden de oproerkraaijers, in de beide revolutionnaire landen, voor hun eigen behoud, of voor de instandhouding van hun werk, noodig om de *orde* en *wet*, om *eendragt* in te roepen, op wat werd er dan verwezen? was het niet op het Hollandsche volk! Hebben niet een *de Brouckere*, een *Rodenbach*, een *Perier*, een *Guizot*, op de Belgische en Fransche spreekgestoelten, ontevredenen gehouden, op onze eendragt, op onze liefde voor *orde* en *wet?* En wat verzekert het bestaan van elke maatschappelijke orde van zaken, wanneer zij beiden met voeten getreden worden. Holland hield het afgebroken eind van den maatschappelijken band met reuzenkrachten vast, en aan die krachtinspanning, heeft Europa het te danken, dat niet alle banden verbroken, dat niet alle volken in een jammerpoel van ellende gestort zijn.

En wat zou er van de vorsten van Europa zijn geworden, zoo Koning *Willem*, in het laatst veronderstelde geval, met zijn volk eene lijn getrokken, en de onafhankelijkheid van Belgie erkend en nog in den roes der omwenteling, met Belgie, Frankrijk en Engeland een verbond tegen het overige niet-revolutionaire Europa gesloten had? Wanneer Hij, even zoo laaghartig, als zij, geheiligde verbonden, tractaten en de banden van bloedverwantschap verbroken had? Wanneer de hollandsche natie, door hare menigvuldige handelsbetrekkingen, in alle de gedeelten van Europa gevestigd, de keten der revolutionnaire *propaganda*, met duizende schakels vermeerderd en versterkt had! Waar zoude men dan het toevlugtsoord van alle duitsche vorsten gezocht hebben? Hoe vele troonen, die nu nog over het geluk van menigvuldige volken waken, zouden er niet in een gezonken zijn?

Neen! voorzeker neen! Holland moge er vrij vooruit komen, dat het geheel Europa aan zich verpligt heeft. Physiek hebben wij met al onze opofferingen nog niets gewonnen, laten wij ons wachten om den zedelijken prijs van ons te werpen, laten wij ons zelven niet miskennen, omdat wij door anderen, voor als nog, miskend worden. Laat ons aan dien prijs ons vasthouden en niet twijfelen, dat eenmaal de waarheid zal zegevieren, want onze toestand is immers niet hopeloos. Neen! die waarheid zal eenmaal uit den donkeren nacht die ons nog omgeeft helder uitstralen, en zullen wij datzelfde Europa ons het dankoffer zien brengen, voor ORDE en WET, wierook zien storten op het altaar, dat wij voor VRIJHEID en REGT hebben opgerigt.

LATERE BERIGTEN DER COURANT,

van Donderdag 21 Maart,

behelzende de jongste *Belgische* en *Fransche* Nieuwstijdingen en *Beursprijzen*.

BELGIE.

BRUSSEL, den 20sten Maart.

De senaat heeft gisteren de beraadslagingen over de wet op de branderijen geopend en zal dezelve heden voortzetten. Naar het schijnt moeten zich vele bedenkingen tegen dit ontwerp bij de leden hebben opgedaan; commissien uit beiderlei kamers zijn gisteren morgen en ook gisteren avond bijeen geweest, om zoo mogelijk zich omtrent de punten van verschil te verstaan.

De afgevaardigden hebben de wet op de naturalisatie afgehandeld; op het voorstel van den minister van oorlog, besloot de kamer de discussien over het oorlogsbudget op aanstaanden vrijdag te bepalen.

— *l'Union* verzekert, dat de kolonel *van de Poele* bepaaldelijk tot plaats-kommandant van Gent benoemd is.

— Het *Journal d'Anvers* meldt, dat voor een paar dagen eene hollandsche stoomboot, naar men vermeende van Vlissingen, te Lillo was aangekomen, op sleeptouw acht groote booten of barkassen met zich voerende; de stoomboot was de rivier weder afgevaren, nadat zij gemelde booten aan den kommandant van het fort had overgegeven. Het *Journal* vindt in deze omstandigheid de reden der herhaalde reizen van den militairen kommandant van Antwerpen naar den anderen Schelde-oever; doch ziet overigens in de komst dier booten niets dat eenig vijandelijk doel aankondigt; daar zij enkel bestemd schenen voor het onderhouden der communicatie tusschen de forten te dier hoogte.

— In *l'Emancipation* (van morgen) leest men het volgende:

» Men schrijft ons uit Berlijn, dat er sedert eenige dagen ernstig gedacht wordt aan een ander vereenigingspunt voor de londensche conferentien; vele personen blijven er bij, dat het een congres van souvereinen behoort te worden. Pruissen, die geen regtstreeks belang bij de bevrediging in het Oosten heeft, wenscht vurig de hollandsch belgische kwestie tot een einde te zien gebragt."

— De alhier ontvangen londensche berigten loopen tot den 17den. In het huis der gemeenten werd met de behandeling van de onderscheiden artikels der bill tot beteugeling van onlusten in Ierland voortgegaan. In de zitting van zaturdag waren drie clausen in den zin van het ministerie beslist, in weerwil der pogingen van *O'Connel* en der zijnen om door amendementen die bepalingen te verzwakken. De discussie zou maandag worden voortgezet. – De nieuwe hollandsche gezant, de heer *Dedel*, was in zijne functien bepaaldelijk geinstalleerd en had het bezoek der leden van het korps diplomatiek ontvangen. Omtrent den aard der zending van gemelden diplomaat zeggen nu onze (de belgische) bladen, onder hun, [illegible] Engeland, dat de heer *Dedel* alleen gezonden was, om eerstens de betrekkingen tusschen Holland met Frankrijk en Engeland te herstellen op den voet, zoo als die voor het beleg der citadel bestonden, en dan te trachten de conferentie weder te vereenigen, ten einde bij deze de belangen van zijn gouvernement voor te staan; terwijl men daarop het besluit maakt, dat de [illegible] ding veeleer zou strekken, om de onderhandelingen te [illegible], dan om tot eene spoedige oplossing te komen.

In de vreemde fondsen heerschte te Londen sedert vrijdag eene algemeene daling met uitzondering evenwel der Braziliaren.

FRANKRIJK

PARIJS, den 18den Maart.

De belangrijke tijding, gisteren door de ministeriele dagbladen, omtrent de Oostersche aangelegenheden, medegedeeld, en heden voor een gedeelte door berigten uit Duitschland bevestigd, is het onderwerp van alle gesprekken, en heeft zoo het schijnt voor een oogenblik de oppositie met het ministerie verzoend. De bladen dezer partij sparen althans geene loftuitingen, om de standvastige en moedige houding, door den admiraal *Roussin* te Konstantinopel aangenomen, hemelhoog te verheffen, en het vredelievend gedrag van den Russischen gezant of bevelhebber wordt aan het bestuur als een dadelijk bewijs der zedelijke kracht, die door Frankrijk in de Europesche staatkunde kan worden ontwikkeld, voor oogen gehouden, om hetzelve aan te moedigen, dat men ook in andere zaken, zich door geene overdreven vrees van eene krachtdadige tusschenkomst late terughouden. Overigens schijnt het bestuur deze gewigtige tijding hetzij ongeschikt tot eene officiele mededeeling te oordeelen, hetzij nog niet geheel en in allen deele op derzelver echtheid te durven vertrouwen, immers de *Moniteur* laat zich over de zaak niet uit.

— Ofschoon de graaf *Pozzo di Borgo* nog niet officieel zijne functien als gezant heeft wederopgenomen, heeft hij echter dagelijks conferentien met den minister van buitenlandsche zaken en de gezanten der overige mogendheden. Men verzekert dat het ministerie, na de ontvangst der laatste tijdingen uit Konstantinopel, bijzondere instructien aan den zaakgelastigde te St. Petersburg gezonden heeft, om aldaar op den terugtogt van het Russisch eskader aan te dringen, en te gelijker tijd eenige vertoogen te doen, waartoe de beslissende toon van een zeker manifest, dat onlangs in het Petersburger dagblad werd geplaatst, aanleiding zoude geven.

— Tot groote ergernis, vooral der liberale oppositie, bevatte de *Moniteur* van gisteren eene lijst van personen, wier goederen in de westelijke Russische gouvernementen verbeurd werden verklaard, en die hier even als elders op verzoek van het gezantschap in de officiele bladen werd opgenomen. De overeenstemming die daaruit blijken zoude, geeft aanleiding, dat men meer en meer bedenking maakt om het ontwerp van wet goed te keuren, waarbij het gouvernement ook voor een volgend jaar de bevoegdheid heeft gevraagd, om de Poolsche en andere uitgewekenen onder zeker toezigt te houden, en des noods het fransche grondgebied te ontzeggen.

— De laatste berigten van Bordeaux ontvangen luiden meer gunstig over den gezondheidstoestand der hertogin *van Berry*; de beide laatste dagen was zij ernstig ongesteld, en waren wederom onderscheiden geneesheeren naar Blaye ontboden. Het ministerieel blad hetwelk deze berigten mededeelt, bevestigt tevens de meening, dat het gouvernement de gevangene eerst na hare bevalling in vrijheid zal stellen. Vooraf, zegt dit blad, moet de waarheid der gebeurtenis, waaraan de koningsgezinden steeds voorgeven te twijfelen, officieel bevestigd en boven allen twijfel verheven zijn. Wanneer dan de gevangene hare geheele waarde als staatkundig persoon zal verloren hebben, zal men haar als vrouw aan den gewonen en duisteren staat kunnen terug geven.

— Bij het hof van assises heeft de procureur-generaal gisteren de beschuldiging tegen een der beklaagden in de zaak van het pistoolschot, laten varen, doch tegen den anderen ernstig volgehouden. In weerwil der vermaning dat men zich tot de personele verdediging van dezen moest bepalen, en dat de misdaad zelve niet in twijfel konde worden getrokken, zonder op nieuw tot haat en verachting van het gouvernement aan te stoken, heeft de advo- *Joly* zijne pleitrede begonnen, met het betoog, dat de geheele zaak niet anders was dan een toeleg van het bestuur of van de politie, om bij de opening der kamers de bezorgdheid op te wekken en de stemmen der vertegenwoordigers in eenen ministerielen geest te leiden.

— De fondsen waren heden (18 *Maart*) genoteerd: de 5 pCt. kont. 101,50; op tijd 101,75; de 3 pCt. kont. 78,30; op tijd 78,50; Nap. renten kont. 90,95; op tijd 91; Sp. perpet. kont. 68¾; op tijd 69⅛; de 3 pCt. 43⅞; Cortes 15⅜.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 21sten Maart.

Gisteren namiddag is Zijne Exc. de baron *H. van Zuylen van Nyevelt* te Rotterdam met de stoomboot *de Batavier* van Londen teruggekomen. Z. Exc. zou den nacht in het *Hotel des Pays-Bas* aldaar doorbrengen en zich heden naar 's Hage begeven.

— Het vereenigd fransch-engelsch eskader, onder de bevelen van de admiraals *Malcolm* en *Villeneuve*, is den 17den dezer bij den Helder zeer digt onder den Hollandschen wal geweest, doch heeft, na tot voor het schulpegat genaderd te zijn, wederom van daar naar zee afgehouden; dienzelfden dag is het eskader ook te Zandvoort tot digt onder de Hollandsche kust gezien, doch in den namiddag was het ook daar wederom uit het gezigt, op een schip na, dat met den steven om de zuid gewend was. Dien eigen dag heeft men het eskader, zoo als wij reeds gemeld hebben, ook te Scheveningen waargenomen.

— Van de grenzen van Zeeuwsch-Vlaanderen had men vernomen, dat de fransche generaal *Despres*, welke in Belgie aan het hoofd van den staf is geplaatst, op zijne jongste inspectie-reis in de Vlaanderen, onder de belgische troepen op de grensposten tegen over onze voorposten gelegerd, voornamelijk onder de gekantonneerde burgerwachten, zulk eene verregaande verwaarloozing van de krijgstucht en daarmede gepaard gaande onzindelijkheid had ontdekt, dat hij aan de chefs zijne hoogste ontevredenheid had te kennen gegeven en te Brussel een zeer ongunstig rapport bij den oorlogminister deswegens had uitgebragt.

— De Brusselsche *Lynx* behelst een berigt uit St. Omer van den 13den, luidens welk, ten gevolge eenige plaats gehad hebbende twisten in de herbergen aldaar, de hollandsche onder-officieren en soldaten in hunne kasernen waren geconsigneerd, welke maatregel tot nader bevel zoude voortduren; men had de vergunningen om uit te gaan ingetrokken.

Zou dan, vraagt de *Lynx*, de fransche *gastvrijheid* slechts eene folterende kwelling zijn? ..... *Proh pudor!*

— Dezer dagen is in Belgie in het licht verschenen een *Verhaal van het beleg der Citadel van Antwerpen door het fransch leger in December* 1832, *door J. W. T., oud-officier der genie.* Het *Antwerpsch Handelsblad* in zijn nommer van gisteren van dit verhaal verslag gevende, prijst hetzelve aan als een onpartijdig en met kennis van zaken geschreven werkje. De schrijver, zegt hij, heeft een gebrek vermeden, waarin vele anderen in zijne plaats zouden vervallen zijn; hij heeft, om de waarde van zijn geschrift te verhoogen, de moeijelijkheid der onderneming door de Franschen beproefd, niet overdreven; hij vindt niet, dat de inneming der citadel eene daad zij, die zooals men geschreven heeft, de schande van Waterloo uitwischt of boven de roemrijkste ondernemingen van *Napoleon* te stellen zij. Hij laat den belegeraars, zonder overdreven lof, regt wedervaren, en kent hij hun al een deel roems toe, hij laat ter zijde al die bespottelijke lofredenen toegezwaaid over den aanval en de bemagtiging eener *citadel van zoo weinige uitgestrektheid*, gelijk hij zich uitdrukt, — *en daar een vijand zooveel zwakker in getal en verdedigings-middelen* verdedigd.

De schrijver doet in zijn werkje verder in het oog vallen, ter wederlegging van degenen, die de moeijelijkheden des belegs uit hoofde het ongunstige saizoen zoeken te verhoogen, al de voordeelen die de Franschen trokken uit de lange nachten en nevelachtige dagen in het bedoelde jaargetijde heerschende, en die rijkelijk opwogen tegen de overige ongemakken van het saizoen, welke, ofschoon dan minder, door de belegerden toch ook verduurd werden.

In een ander gedeelte van zijn geschrift toont de schrijver aan, dat het belgisch gouvernement openlijk de hetzelve opgelegde onzijdigheid schond: Reeds bij het begin van het beleg, zegt hij, had de belgische oorlogsminister (of liever vorst *Leopold*, zoo als het Antwerpsch Handelsblad geeft te verstaan) aangedrongen op het gebruiken van een mortier van eene geweldigt groote, 't welk bommen van ongeveer 1000 ponden gewigts wierp. Van de uitvinding van den kolonel *Paixhans*, was dit mortier kort te voren te Luik gegoten; dit monsterstuk werd den 20sten, in den bedekten weg tusschen de Mechelsche poort en het fort Montebello, op 500 toisen regtlijnige afstand van het midden der citadel, door fransche artilleristen in batterij gebragt en door belgische artilleristen bediend.

Toont de schrijver zich regtvaardig jegens de Franschen, hij is ook een onpartijdig waardeerder van den standvastigen moed der Hollanders, waarvan het volgende ten blijke mag strekken: » De verdediging schijnt zoolang te zijn volgehouden, als men van eene plaats gelijk de citadel, aangevallen door de magtige middelen, welke het fransch leger in dit beleg aangewend heeft, verwachten kon.

» Van binnen bood de citadel geene hulpbronnen meer aan; de staat tot welke het garnizoen gebragt was, ten gevolge van de verwoesting der lokalen, boezemde medelijden in; het sedert lang reeds slechte water begon, doordien de putten vernield waren, te ontbreken; levensmiddelen waren er indedaad nog wel, maar de de uitdeelingen werden schaarsch, uithoofde het verlies door den brand van het groote magazijn geleden; het bomvrije lokaal, onder het welk 54 zwaar gekwesten en geamputeerden opgepakt lagen, baarde levendigen kommer; een der geweldige bommen van het monstermortier had het onvermijdelijk vernield en de ongelukkigen onder deszelfs puin bedolven; en zoo eene dier bommen op het kruidmagazijn, dat nog 75,000 ponden kruid hield, gevallen ware, zou de daarop gevolgde ontbarsting de verschrikkelijkste verdelging hebben te weeg gebragt.

» Het zijn ongetwijfeld deze redenen die den maarschalk *Gerard* aan den bevelhebber der citadel hebben doen verklaren, dat hij de verdediging beschouwde zoo ver volgehouden, als de strengste wetten der krijgseer het maar konden eischen."

Het Antwerpsch Handelsblad besluit zijn verslag met deze opmerking: Men kan behagen scheppen met het herschetsen van het voorgevallene bij de belegering van de Antwerpsche citadel, eene zonderlinge en belangwekkende worsteling tusschen twee edelmoedige natien; en daarbij tevens een' onwinbaren afkeer gevoelen, de geschiedenis van het revolutionnaire belgische volk er mede te verbonden te zien.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 18den Maart.

De daartoe benoemde commissie der Keur-Hessische standen heeft, op den 15den dezer, het volgend adres van antwoord aan den keurprins overhandigd:

» Doorluchtig keurprins en mederegent! Met eerbiedige dankbaarheid hebben wij, om den troon Uwer Hoogheid vergaderd, de bedoelingen vernomen, ter bereiking van welke Uwe Hoogheid op de medewerking uwer getrouwe standen gelieft te rekenen. De moeijelijkheden, die tot nu toe den voortgang der openbare aangelegenheden in ons vaderland verhinderden, en nog onlangs een jammerlijk verwijl in de werkzaamheden der standen te weeg bragten, zullen, zoo wij vertrouwen, voor den geheel vaderlandschen geest, die in de woorden Uwer Hoogheid doorstraalt, verdwijnen. Ook wij erkennen den omvang en het belang der taak, die aan dezen landdag zijn opgedragen. Des te meer zullen wij ons beijveren om de gewigtige werkzaamheden, die door de vorige standen-vergadering nagenoeg voltooid waren, toen zij plotseling werd ontbonden, ten einde te brengen. Hoezeer wij be-

treuren, de medewerking alsnog te moeten missen van eenige leden, die vroeger bewijzen gegeven hebben van hun verstand en vaderlandsliefde, en die hunne ondervinding door langdurige deelneming hadden vermeerderd, zoo zijn wij echter bereid, ons rusteloos met alles bezig te houden, wat tot volmaking van den grondwettigen staat en tot bevordering der algemeene welvaart strekken kan, vooral echter om onze aandacht op die onderwerpen te vestigen, welke de vervulling van vroegere toezeggingen of de bevrediging van dringende behoeften ten doel hebben. Met dezen standvastigen wil, en het vertrouwen op de verzekering door Uwe Hoogheid gegeven, dat de wetten, door welke algemeene belangen geregeld en gewaarborgd, bijzondere bezwaren uit den weg geruimd zullen worden. uwe onderdanen weldra ten deel zullen vallen, durven wij hopen dat dit tweeledig doel weldra zal bereikt zijn. Ten aanzien der huishouding van staat, wier voorzigtige regeling vooral onze aandacht verdient, zullen wij steeds eene doelmatige en billijke spaarzaamheid in het oog houden, en zijn wij reeds onzen dank verschuldigd voor die verordening, waardoor de kosten van het staande leger, niet alleen met de verpligtingen jegens het bondgenootschap maar ook met het vermogen des lands, in overeenstemming zijn gebragt. Verblijdend voor Uwe onderdanen is de wensch Uwer Hoogheid, om hun waar geluk op eene bestendige wijs te verzekeren. Met vreugde ontvangen zij de uitdrukking van uwen wil, dat de bepaling der grondwet naauwkeurig worden nageleefd, terwijl zij te gelijk daaruit het geruststellend vertrouwen zien herleven, dat door de jongste maatregelen van het Duitsche bondgenootschap gestoord was. Uwe Hoogheid kan steeds op onze dankbare medewerking rekenen, daar waar het de vervulling dier wenschen, en de bevestiging der grondwet geldt, die den naam van haren stichter, Z. K. H. den Keurvorst, bij het nageslacht in zegen zal doen overbrengen. Moge de thans geopende landdag het schouwspel eener volkomen eendragt, tusschen de regering U. H. en de Stenden, opleveren, en de gevolgen, overeenkomstig de bedoelingen U. H., de billijke verwachting van het volk en onze vurigste wenschen, daarvan het bewijs leveren. Met diepe eerbied, verblijven wij, enz.

De Keurprins heeft dit adres ten vriendelijkste beantwoord en nogmaals den wensch eener duurzame medewerking te kennen gegeven.

— De buitengewone Zwitsersche landdag werd op den 11den dezer met de gewone plegtigheid te Zurich geopend. De afgevaardigden der kantons, die zich vroeger tot de conferentie te Sarnen vereenigden, waren niet daarbij tegenwoordig, doch werd van hunnentwege de verklaring ter tafel gebragt, eenige dagen te voren aan het voorzittend kanton ingezonden, en een protest inhoudende tegen alle deelneming aan de beraadslagingen door de gezanten der afgescheidene gemeenten van Bazel en der buitendistricten van Schwytz. De eerste hadden zich werkelijk ter vergadering laten vinden, en werden in weerwil van een nader protest van den afgevaardigden van Wallis toegelaten, die zulks in de tweede zitting vruchteloos herhaald, hebbende te kennen gaf, dat zijne instructien hem voorschreven, de vergadering alsdan te verlaten. Bij de beraadslaging over de zoo evengenoemde verklaring van Sarnen, gaf men algemeen het diepste leedwezen te kennen over het gedrag der protesteerende kantons, met bijvoeging echter, dat hunne afzonderlijke bijeenkomst geheel met de bondsacte in strijd was. Overigens was het de pligt van ieder bondslid, om een landdag, die behoorlijk was uitgeschreven, bij te wonen en de bezwaren in den boezem der vergadering, maar niet buiten dezelve, te doen gelden. De verklaring thans ontvangen, kan men niet als een protest der gezanten van eenige kantons aannemen, wijl er geene geloofsbrieven werden overgelegd, en het alzoo onzeker was, of de daarin vermelde personen werkelijk en naar de wet waren verkozen; men kan dezelve ook niet als van bijzondere personen beschouwen, wijl deze zich alsdan geheel buiten hunne bevoegdheid zouden plaatsen; men was alzoo genoodzaakt tot de orde van den dag over te gaan, de bedoelde verklaring onbeantwoord te laten, en de achtergeblevene kantons naar de bepalingen van de bondsakte van 1815 nogmaals ernstig tot de nakoming hunner verpligting aan te manen.

Wetenschappelijke Berigten.

Onze aarde, welker onderzoek zoo vele lieden tegenwoordig moede schijnen, schijnt nog verre van geheel, zelfs maar ter vlugt, te zijn nagespoord. Wij zijn nog als die kinderen, die van het ouderlijk huis niets kennen dan de kamer waarin zij geboren zijn. Men was verre van te vermoeden dat zich zoo spoedig, bij een vierde werelddeel, een [illegible] zouden voegen, nog uitgestrekter welligt dan een der bekende. Zie hier intusschen 't geen men voor stellig verzekert omtrent de ontdekking van een wijd uitgestrekt land in de Zuid-poolzee, ter hoogte van den 67sten graad breedte, en onder de lengte van de kaap de Goede Hoop gelegen. Deze ontdekking is gedaan door den kapitein *Biscoc*, aan boord der brik *Tula*, van den kotter *Lévely* vergezeld, beide vaartuigen aan de heeren *Enderby*, groote reeders voor de walvischvangst, behoorende. Het dag-journaal dezer reis en andere tot gemelde ontdekking betrekking hebbende documenten zijn aan de engelsche koninklijke maatschappij voor de aardrijkskunde medegedeeld, en de kapitein *Biscoc* zelf stelt zich voor, het verhaal zijner reis in 't licht te geven, zoodra hetzelve voor de drukpers in gereedheid zal gebragt zijn.

Men denkt dat het ontdekte land deel uitmaakt van een uitgestrekt vast land, 't welk zich kan uitstrekken van ongeveer den 47sten graad tot den 69sten graad, van het oosten naar het westen, namelijk van de lengte van Madagascar tot aan die van kaap Hoorn, over het geheele zuidelijk deel van den Stillen Oceaan.

Kapitein *Biscoc* ontdekte hetzelve den 28sten Februarij 1831. Hij nam eene uitgestrektheid van ongeveer 300 mijlen waar. De bergen hadden eene oost- noordoostelijke rigting. Zeer duidelijk onderscheidde hij ook de bergspitsen boven de sneeuw uitstekende, doch het samen belette hem verder [illegible] en noodzaakte hem tot den terugtogt naar eene mindere [illegible] breedte. In het begin van Februarij 1832 kwam *Biscoc* in die gewesten terug. Den 15den zag hij land in het zuid-oosten, op 69 gr. 29 m. westerlengte, en 67 gr. 15 m. breedte. Den 21ste landde *Biscoc* in eene ruime baai en nam in naam van Z. M. *Willem IV* bezit van het land.

Het voorkomen van het bewuste land is allertreurigst. Het heeft geen enkel spoor van dier of plant. Dit gedeelte van het vaste land, zoo het dat met de daad is, zal voortaan onder den naam van Grahams-land aangeduid worden.

Aangaande de tegenwoordige gesteldheid van Petersburg schrijft men van daar het volgende:

Onze keizerlijke stad is in de laatste jaren nog met een groot getal prachtige monumenten vermeerderd geworden. Ik zal voornamelijk van de kerken gewagen: die in de kaserne van de garde van Ismaïlow, welke bijna voltooid en wiens bouworde even rijk als smaakvol is, vertoont zich in al hare pracht aan de reizigers, welke door de Moskowsche barrière de stad binnenkomen. De arbeid aan de Isaakskerk wordt met ijver voortgezet. Eindelijk is de nieuwe militaire kerk, bestemd ter vervanging van die welke voor eenige jaren afgebrand is, bijna voltooid; voor derzelver kolonnade zal men de kanonnen gebruiken, die in de jongste Turksche oorlogen op den vijand veroverd zijn.

De kerk van den Zaligmaker, bij het klooster van de H. Maagd, welker bouw men voor eenige jaren met groote kosten had begonnen te ondernemen en die tot aan den koepel en het kruis was voortgezet, maar welke arbeid om onbekende redenen eensklaps werd gestaakt, is thans naar een nieuw plan, volmaakt overeenstemmende met de eerste teekening, afgebouwd geworden; deze kerk kan thans eene eerste plaats innemen onder de tempelgebouwen die aan de Grieksche eeredienst gewijd zijn. Wanneer de arbeid aan twee nieuwe kerken, voor de Protestantsche eerdienst bestemd, en midden in de stad nabij de Newa geplaatst, met de daarbij behoorende pastorijen en scholen, zal voltooid zijn, zal men ook deze gestichten onder de schoonste monumenten van de stad mogen tellen.

Onder de nieuwe door het gouvernement bevolen werken merkt men [illegible] het paleis van den senaat en dat der sijnode, op het Isaaks-plein, beide gebouwd op de plaats waar voor twee jaren het oude gebouw van den senaat stond. Dit indrukwekkend gebouw, van buiten reeds voltooid, vereenigt door middel eens prachtigen zuilenrij de beide hoogste regtbanken van het keizerrijk, de senaat en de sijnode. Deze zuilenrij levert het betooverendst gezigt op door de galerij welke men tot aan haar einde, waar zij zich aan de nieuwe admiraliteit sluit, onbelemmerd kan overzien.

Voor eenige weken heeft men op den regter-oever der Newa, tusschen de beurs en de akademie van wetenschappen, het nieuwe gebouw der doanne ten einde gebragt. Dit prachtig gebouw, welks helder, ruim, evenredig en sierlijk binnenste overeenstemt met het grootsche uiterlijke, is geheel afgewerkt en reeds op het eind van september ter beschikking der bevoegde autoreteit gesteld.

De schouwburg van Alexander wordt door een talrijk publiek bezocht. Neven dezen schouwburg verheft zich een nieuw en smaakvol gebouw, waarin men de openbare keizerlijke bibliotheek geplaatst heeft, welke de voortbrengselen der russische letterkunde moet ontvangen. Aan de achterzijde van den schouwburg wordt voortdurend aan de daarstelling van twee nieuwe gebouwen eener kolossale uitgestrektheid gearbeid, welke in de rigting eener straat, van uitgestrekte magazijnen en depôts voor koopwaren voorzien, worden voortgezet. In den beginne waren deze gebouwen bestemd om ons Palais-Royal te worden, waarin de tallooze magazijnen van weelde en mode, die thans aan den oever der Newa zich bevinden, geplaatst moesten worden; maar dit ontwerp niet verwezenlijkt zijnde geworden, [illegible] tegenwoordig voor partikuliere woningen bestemd.

Het kolossaal standbeeld van *Alexander* doet dagelijks al meer en meer eene betere uitwerking, naar mate de plaats van het houtwerk en de stellaadjen, die het gezigt hinderden, opgeruimd wordt.

De hoogere standen zonderen zich steeds van het overige publiek in het bezoeken van de schouwburgen af. Men ziet dezelve noch in de Russische noch in de Duitsche schouwburgen. De fatsoenlijke stand vermijdt het Duitsche schouwtooneel, 't zij uit onkunde van de taal, welke dezelve niet bemint en maar zelden grondig kent, 't zij dat de talenten die het ondersteunen te middelmatig schijnen. Het Russisch nationaal schouwtooneel wordt door den hoogen adel in Rusland weinig gewaardeerd. De nationale taal en letterkunde staan in geen groote gunst en zoo zij al van tijd tot tijd eenige buitengewone schrijvers opleveren, behooren zij, op eenige zeldzame uitzonderingen na, tot de middenklasse des volks. Het Fransch schouwtooneel is het eenige dat door de *beau monde* gestadig bezocht blijft. Twee voorstellingen worden er wekelijks gegeven, en bij elk derzelve kan men zeker zijn een luisterrijk gezelschap bijeen te zien. Inderdaad, voor iemand uit den hoogeren stand is het aan den goeden smaak te kort doen, eene voorstelling van het Fransch tooneel over te slaan. De Fransche taal en letterkunde worden er met dezelfde geestdrift beoefend. De [illegible] van 1812 heeft niet in het minst [illegible] gezag doen verminderen. Zij is nog als weleer de geliefkoosde taal, aan welke onze adel bij voorkeur gehecht blijft. (1)

Voor eenige weken is hier een nieuw treurspel in de Russische taal in het licht verschenen, ten titel voerende: *Geovchi op het meer van Tiberias, nabij Jeruzalem.* Dit stuk vervaardigd door een jeugdig dichter, onlangs van eene reis naar het Oosten, op welke hij Palestina en het H. Graf bezocht heeft, teruggekomen, maakt eenen grooten opgang. Hetzelve is sedert zijne verschijning verscheidene malen, onder den grootsten toeloop, in den schouwburg van *Alexander*, welke uitsluitend voor de nationale stukken bestemd schijnt, vertoond geworden. Deze opgang schijnt echter minder aan het stuk zelven te moeten dank geweten worden, dan wel aan de voortreffelijke decoratien, welker teekening de auteur zelf vervaardigd heeft in de gewesten, waaruit hij zijn onderwerp heeft ontleend.

---

(1) Men diene hier op te merken dat deze bijzonderheden [illegible] uit een nieuw te Parijs uitkomend tijdschrift, *l'Europe* [illegible], hoe voortreffelijk het ook in andere opzigten wezen mag, [illegible] ter taak schijnt gesteld te hebben om de fransche [illegible] tot opperbeheerster in Europa te maken en als alleen der beoefening waardig voor te stellen; even gelijk de andere Fransche [illegible] der groote natie in het [illegible] zaken te betoogen.

LIEFDE GIFTEN voor den Vrijwilliger *Morre*, zijn linkerhand en regterarm bij de Belegering van het Citadel verloren hebbende.

Sedert de vorige opgave is voor opgemelden wederom ontvangen:

Door eenige leden der Societeit *de Vriendschap* te Schoonedijke.	ƒ 22,10.
Van *N. N.* uit Amsterdam.	- 25,005.
Van *N. N.* uit Amsterdam, met denzelfden wensch als *C. H. L.* (zie Bredasche Courant N°. 66), 1 coupon.	- 22,50.
Van eenen kleinen vriendenkring *Opleiding*, gedeeltelijk opbrengst eener verloting.	- 20,00.
Van *N. N.*	- 5,00.
(De beide laatste giften door tusschenkomst van den heer luitenant ingenieur *Aikema*.)	
Bedrag der vorige opgaven.	ƒ 1,256,28.
TOTAAL.	ƒ 1,350,83.

BREDA, den 21sten *Maart* 1833.

BROESE & COMP.

Beurzprijs der Effecten, te Amsterdam.

WOENSDAG, 20 Maart 1833.

		gebl.
NEDERLANDEN, Werkelijke schuld, $2\frac{1}{2}$ pCt.	ƒ 46 à $46\frac{1}{2}$	$46\frac{5}{16}$
Uitgestelde schuld.	- $1\frac{1}{16}$ à $1\frac{3}{16}$	$1\frac{33}{128}$
Kansbiljetten.	- $20\frac{3}{4}$ à 21	$20\frac{7}{8}$
Amortisatie Syndicaat, $4\frac{1}{2}$ pCt.	- 78 à $78\frac{1}{2}$	$78\frac{3}{8}$
Idem idem, $3\frac{1}{2}$ pCt.	- 64 à $64\frac{5}{8}$	$64\frac{3}{8}$
Oorlogs-lasten 1830 à 5 pCt.	- 97 à $97\frac{3}{8}$	$97\frac{1}{4}$
Vrijw. geldl. 1831 à 6 pCt.	- $101\frac{1}{4}$ à $101\frac{3}{4}$	$101\frac{5}{8}$
Nieuwe idem 1832 à 5 pCt.	- $85\frac{3}{4}$ à $86\frac{1}{4}$	$85\frac{7}{8}$
Schatkistbiljetten, 6 pCt.	- $100\frac{1}{4}$ à $101\frac{1}{4}$	$100\frac{1}{2}$
Handel-Maatschappij, $4\frac{1}{2}$ pCt.	- $88\frac{1}{4}$ à $89\frac{1}{4}$	$88\frac{7}{8}$
FRANKRIJK, inschr. op 't Grootboek 5 pCt.	- 78 à $78\frac{1}{2}$	$78\frac{1}{4}$
RUSLAND, bij *Hope en Comp.*, 5 pCt.	- $97\frac{3}{4}$ à $98\frac{1}{4}$	98
Bij dezelfde $18\frac{28}{29}$, 5 pCt.	- $98\frac{3}{4}$ à $99\frac{1}{8}$	99
SPANJE, Certific. Amst., 5 pCt.	- $64\frac{1}{2}$ à 65	$64\frac{7}{8}$
Dezelfde 3 pCt.	- $42\frac{3}{4}$ à 43	$42\frac{3}{4}$
Uitgestelde schuld.	- 12 à $12\frac{1}{8}$	$12\frac{1}{8}$

---

* * * Getrouwd:

J. A. F. BIERHAUS

en

A. E. DE VIRIEU.

's HAGE, den 20sten *Maart* 1833.

---

* * * Heden ochtend, omstreeks 7 ure, overleed, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, mijn teêrdergeliefde Echtgenoot BERNARDUS ANTONIUS GILLIS, aan de gevolgen eener longtering, in den ouderdom van nog geen 36 Jaren.

Treffend is voor mij en mijne drie jonge Kinderen, die hun verlies niet beseffen kunnen, deze zware slag. God schenke mij de noodige kracht, om zijne altijd wijze en goede wegen, ook hierin met Christelijke gelatenheid te kunnen eerbiedigen.

's HERTOGENBOSCH, den 17den *Maart* 1833.

M. E. BEUKMAN.
Wed. B. GILLIS.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, ENZ.

AGENTSCHAP *KLUNDERT*.

De Agent van het Domein te *Klundert*, zal, als daartoe geautoriseerd, al of niet, in tegenwoordigheid van den Heere Inspecteur der Domeinen, in bijwezen van de respective Heeren Burgemeesteren van de *Klundert* en *Zwaluwe*, in het openbaar Verpachten op de hier onder genoemde dagen, des voormiddags ten negen ure, *te weten*:

Op Woensdag den 3den April 1833, ten Gemeentes-huize op de *Hooge Zwaluwe*, zoo om te Hooijen als om te Beweiden, als: vier perceelen van den Polder *de Hammaie*, mitsgaders alle de perceelen van *den Willem Frederik* Polder, van *het Maria* Polder je, van de Polders *den Ossenkop* en *het Kwistgeld*, alle liggende onder de *Zwaluwe*.

En op Vrijdag den 5den April 1833, ten Gemeentes-huize binnen de *Klundert*.

1°. Onderscheidene perceelen BUITENGORSSEN, liggende voor den Grooten Polder, langs *het Hollandsdiep*, tusschen *de Roode Vaart*, *Noordschans* en *Tonnekreek*, onder de *Klundert*, zijnde voorzien van hooge Ka-Dijken en extra goede Hooi- en Weilanden.

2°. Het WATER- of SCHUITENVEER, van het *Strijensche-Sas* op de *Moerdijk*, *Roode Vaart en Noordschans*, voor den tijd van *vijf* Jaren, ingaande 1°. Augustus 1833, en

3°. Het VEER dienende tot Overzetten van Voetgangers van *Standdaarbuiten* op *Gastel*, mitsgaders het POORTGELD aan *de Bergacque*, met de GEBOUWEN daaraan behoorende, staande onder *Standdaarbuiten*, en zulks voor *zes* Jaren, ingaande 1°. Januarij 1834.

De Konditien van Verpachting, zijn ten kantore van den Agent voormeld te lezen, dagelijks (except des Zondags) des voormiddags, alsmede ter Secretarien van de *Klundert* en *Zwaluwen*; kunnende ook informatiën worden bekomen op de *Hooge Zwaluwe*, bij den Opziener C. C. VOGEL, en in de *Klundert* bij den Opziener W. L. I. R. . . .

KLUNDERT, den 11den *Maart* 1833.

De Agent voornoemd,
L. H. RIJSTERBORGH.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Het Gezelschap Operisten van *Amsterdam*, onder Directie van J. H. DESSAUR, zal het genoegen hebben, in den Schouwburg alhier, te Vertoonen:

Op Vrijdag den 22sten Maart 1833, DIE WEISSE DAME, groote vermaarde Opera in *drie* Bedrijven, naar het Fransch *la Dame Blanche*, Muzijk *van Boyeldieu*, versierd met alle deszelfs Costumes en verder groot Spectakel. Na hetzelve: HET TYROLER CONCERT IN HOLLAND, Komiek Zanspel van den Heer *J. H. Dessaur*.

De aanvang ten half zeven ure.

De billetten zijn te bekomen aan het Bureau van den Schouwburg, van 's morgens 9 tot 's namiddags 2, en van 4 ure tot het begin der Opera; kunnende men de plaatsen à 10 cents per plaats bespreken.

BEKENDMAKING.

Op Dingsdag den 26sten Maart 1833 en volgende dagen, des namiddags om twee uren, zal ten kantore van A. DE BERGH, Ontvanger der In- en Uitgaande Regten en Accijnsen te *'s Hertogenbosch*, Hoofdplaats der Provincie *Noord-Braband*, publiek om kontant geld worden verkocht de navolgende GOEDEREN:

1607 paar Mans, Vrouwen, Kinder Kousen en Sokken. 3798 stuks Slaapmutsen. 23 stukken gebleekt Katoen. 59 stukken gedrukt Katoen. 72 stuks Borstrokken. 228 pakken en 5 ponden differente Garen. 18 stuks Piloux. 32 dozijn Vrouwen-, Mans- en Kinder Handschoenen. 2 stukken en 174 ellen geverwd Katoen. 16 stukken ongebleekt Katoen. 1 stuk graauw Linnen. 56 Rouw-Doeken. 15 stukken en 10 ellen Bombazijn. 3 stukken Voering-Katoen. 6 rollen gegomde Gaas. (Merlij.) 14½ ellen gestreept Rokkengoed. 8 ellen gewerkt Katoen. 14 stukken Baal-Katoen. 1 stuk en 10 ellen blaauw Katoen. 84 ellen Katoene Gaas. 2 stukken wit Linnen. 2 stukken Dimet. 222 ellen Engelsch Linnen. 64 Zakdoeken en 63 Omslagdoeken. 63 ellen Mollevel. 15 Dekens. 100 pond Hennip-Garen. 6. pond en ½ ons Zijde Garens. 17 en ½ ellen Kamelot. 20 ellen gewast Linnen. 108 stukjes Bedden-Tijken. 40 pond gehekeld Vlas. 44 ellen Zijde Linten. 2 stukken blaauw- en 1 stuk zwart Laken. N°. 261 een mandje met 100 stuks ijzeren geslagen Paarden Kettingen 60 pond. N°. 262 een dito met 3 dozijn ijzeren vertinde Paarden Bitten. N°. 263 een dito met 2 dozijn fijne Sporen gemeleerd Koper. 1 dozijn ijzeren vertinde Paarden Bitten. ½ dozijn dito Trens Bitten. 2 dozijn groote verlakte Gespen voor Paarden Tuigen. 3 dozijn verlakte Ringen voor Paarden Tuigen. 2 dozijn verlakte Schroeven voor idem. 6 stuks verlakte Gespen voor idem. N°. 264 een dito met 2 dozijn ijzeren vertinde Paarden Bitten. 1 dozijn verlakte Gespen voor Paarden Tuig. 1 dozijn verlakte Schroeven met Ringen voor idem. 200 stuks verlakte kleine Gespen voor idem. 3000 stuks Schoenmakers Stiften. N°. 267 een dito met 1 dozijn vertinde Vorken. (Kramerij.) 1 dozijn vertinde Lepels. (Kramerij.) ½ dozijn stale Kurkentrekkers. 2 dozijn stale Trens-Pitten. 2 dozijn stale Stijgbeugels.

ZEGT HET VOORT.

---

* * * De Griffier van het Vredegeregt te *Tilburg*, zal voor zijne principalen, op Vrijdag den 22sten Maart 1833, 's morgens om 11 ure, ten huize van de kinderen BOTERMANS, in het Logement *de Zwaan*, op den heuvel te *Tilburg*, publiek Verkoopen:

Twee RUINPAARDEN. Twee ZADELS met toebehooren en andere PAARDENTUIGEN. Alsmede eene CARRICLE, zoo goed als nieuw, met deszelfs toebehooren.

Alles nagelaten door wijlen den Wel-Ed. Gestr. Heer BRINK, in leven dirigeerende Chirurgijn-Majoor bij het Leger te Velde.

Te bezigtigen daags voor de Verkooping, ten huize van den Heer VAN KEMPEN te *Tilburg*, Wijkkerk.

ZEGT HET VOORT.

---

* * * De ondergeteekende gepatenteerd tot het stellen van PLAATSVERVANGERS, voor de Nationale Militie ed Schutterijen, te *Amsterdam* in de de Pijlsteeg, N°. 24, en te *'s Bosch* bij C. JONKER, op de Markt, maakt bij deze aan zijne geëerde Begunstigers bekend dat bij hem nog *Plaatsvervangers* te bekomen zijn, tegen voordeelige conditien.

Nemende hij verders de vrijheid, om hen, voor wien hij bereids Plaatsvervangers heeft gesteld, en welke in de voldoening der gecontracteerde termijnen van betaling achterlijk zijn gebleven, te herinneren, dezelve binnen den korst mogelijken tijd aan te zuiveren, hetzij ten zijnen kantore te *Amsterdam* of wel *'s Hertogenbosch*, tot ontvangst waarvan dagelijks zal worden gevaceerd

Ten slotte aan de door hem gestelde zijnde Plaatsvervangers kennis gevende, dat de betaling hunner gelden telken Zaturdag in *Amsterdam*, en des Woensdag te *'s Bosch*, aan hen, of wel op eene door hen-zelve geteekende Procuratie zal worden bewerkstelligd; daar verder geene brieven over geldelijke onderwerpen handelende, zullen worden aangenomen, dan tegen restitutie van het Brievenport.

's BOSCH, 20 *Maart* 1833.

R. J. VAN MAURIK.

Te BREDA, bij BROESE en COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.